

LUKIOKOULUTUKSEN VALTAKUNNALLISTEN TAVOITTEIDEN JA TUNTIJAON MUUTOS

Suomen Mielenterveysseura haluaa tuoda Lukiokoulutuksen valtakunnallisten tavoitteiden ja tuntijaon muutoksen suunnitteluun liittyvään keskusteluun mukaan seuraavia näkökantoja:

- Lukio-opiskelun rakenteessa tulee vahvistaa kaikille yhteisenä opiskeluna nuoren elämäntaitoja tukevaa opiskelusisältöä, kuten itsetunnon vahvistamista, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen harjoittelua sekä haastavista elämäntilanteista selviytymisen tukemista samoin kuin kykyä hakea apua. Tällaisia mielenterveyttä tukevia tietoja ja taitoja voidaan harjoitella, oppia ja opettaa osana nuoren lukio-opiskelua. Terveystiedon opetuksen laajuus tulee säilyttää ja sitä edelleen kehittää lukiossa.
- Voimavaralähtöinen mielenterveysajattelu ja mielenterveydentaitojen osaaminen ovat osa yleisivistystä, antaa valmiuksia jatko-opiskeluihin sekä työelämään siirtymiseen. Työelämäyhteistyötä ja siinä tarvittavia taitoja tulee vahvistaa lukio-opintojen aikana.
- Lukion toimintakulttuuria tulee uudistaa niin, että luokattomuudesta huolimatta jokainen opiskelija saa tuntea kuuluvansa yhteisöön. Tavoitetta tukee määrätietoinen ryhmyttäminen läpi lukioajan, ryhmä- ja vuorovaikutustaitojen tietoinen opettaminen sekä opiskelijoiden osallisuuden ja vuorovaikutuksellisen opetuksen lisääminen. On tärkeää tukea oppilaitosten henkilöstön pedagogista, menetelmällistä ja opiskelijalähtöistä osaamista monipuolistamaan lukio-opiskelua hyvinvointia tukevaan suuntaan korostuvan pirstaloituneen tietopainotteisuuden sijasta.
- Oppilas- ja opiskelijahuollon lainsäädännön uudistusehdotuksessa korostetaan opiskelijahuollollisen työn painopisteen siirtämistä ennaltaehkäisevään, edistävään työhön. Jotta työstä tulee johdonmukaista ja kaikki opiskelijat kohtaavaa, on oppilaitoksiin luotava yhteinen näkemys siitä, mitä ennaltaehkäisevä työ on, kuka sitä toteuttaa ja millä tavoin. Tähän tarvitaan voimavaralähtöistä koulutusta koko oppilaitoksen henkilöstölle.

Mielenterveysseuran esitysten taustaa

Yhteiskunnallisen kehityksen myötä mielenterveys on yhä tärkeämpi pääoma sekä yksilöille että yhteisölle. Mielenterveyttä suojaavien ja vahvistavien tietojen, taitojen ja osaamisen tukeminen on tärkeää saattaa kansalaistaidolliseksi osaamiseksi kaikille ikäryhmille. Nuoruudessa luodaan mielen-terveyden perusta, joka on edellytys yhteiskunnan kestäväälle kehitykselle.

Tutkimustiedon mukaan, lasten ja nuorten mielenterveyttä edistämällä voidaan ehkäistä myöhempiä mielenterveyden häiriöitä. Voimavaralähtöinen työ tuottaa tuloksia; lasten ja nuorten mielen-terveyden edistämiseen sijoitettu pääoma palautuu 1-5 vuodessa takaisin. Lisäksi tuotto on enemmän kuin viisin-kertainen verrattuna sijoitettuun pääomaan. (Euroopan komissio, 2011)

Mielenterveysseurassa on kehitetty laaja terveystiedon opetusaineisto ja voimavaralähtöistä ammatil- lista mielenterveysosaamista tukeva koulutusmalli perusasteella terveystietoa opettaville opettajille (yli 900 tt-opettajaa koulutettu 450 yläkouluun OKM:n ja OPH:n rahoituksella). Lisäksi seura toimii asian- tuntijana Keskuspuiston ammattiopiston hallinnoimassa Mielen hyvinvointi -projektissa (2009–2011) sekä -levittämishankkeessa (2012–2013) (OPH-ESR-rahoitus), jossa mallinnetaan mielenterveyden edistämistä toisen asteen oppilaitoksiin (n. 2000 hlöä koulutettu yli 150 oppilaitokseen). Mielentervey- den edistäminen oppilaitoksissa on pitkäjänteistä työtä, ja koko henkilöstön osaamisen kehittämisellä onkin siinä keskeinen asema. Oppilaitoksissa olemassa olevat henkilöstöresurssit on otettava laajasti käyttöön ja koulutuksen kautta valjastaa kaikki toimijat voimavaralähtöiseen työotteeseen.

Mielenterveysseuran asiantuntijuus ja pitkäkestoinen yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa sekä yhteistyön tuloksena syntyneet ja edelleen kehitettävät koulutusmallit ja -aineistot ovat käytettävissä lukio-opetuksen uudistusten täytäntöönpanoa ja mahdollista kehittämissuunnitelmaa sekä toimintamalleja ja rakenteita luotaessa.



Marita Ruohonen, toiminnanjohtaja, Suomen Mielenterveysseura

Lisätietoja: Marjo Hannukkala, hankejohtaja, etunimi.sukunimi@mielenterveysseura.fi, 040-58 11068